

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی
سال پانزدهم شماره ۵۸ تابستان ۱۳۹۹

نقش راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران در نشانه‌های اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری اضطراب

علی شیرلی^{۱*}، مجید محمودعلیلو^۲

۱- کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه تبریز

۲- استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۹/۲۴

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۰۲/۱۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین نقش راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران در نشانه‌های اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری اضطراب بود. در راستای هدف فوق از جامعه دانش‌آموزان پسر سال چهارم دبیرستان‌های دولتی تبریز با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۲۴۶ نفر انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان گارنفسکی، کرایچ و اسپینهاون، آزمون تشخیصی ۲۰ گویه‌ای اعتیاد به اینترنت یانگ و پرسشنامه اضطراب بک و برای تحلیل داده‌ها از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. تحلیل یافته‌ها نشان داد که راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران با میانجی‌گری اضطراب قادرند تغییرات نشانه‌های اعتیاد به اینترنت را تبیین نمایند، به نحوی که راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران (متغیرهای پیش‌بین) و اضطراب (متغیر میانجی) به صورت مستقیم و مثبت قادر به تبیین نشانه‌های اعتیاد به اینترنت بودند. اثر غیر مستقیم سرزنش خود بر اعتیاد به اینترنت به‌واسطه اضطراب مثبت و معنی‌دار ولی اثر غیر مستقیم سرزنش دیگران بر اعتیاد به اینترنت به‌واسطه اضطراب معنی‌دار نبود. شاخص‌های نیکویی برازش نشان داد که مدل اندازه‌گیری شده با مدل نظری برازش مطلوب دارد. این یافته‌ها تلویحات عملی در عرصه‌های بالینی دارند که می‌توانند در شناسایی و درمان اعتیاد به اینترنت به کار گرفته شوند.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت؛ سرزنش خود؛ سرزنش دیگران؛ تنظیم هیجان؛ اضطراب

مقدمه

اعتیاد^۱ به اینترنت به طور جدی، امنیت و اقتصاد ملل جهان را تحلیل می‌برد (کیتانو و کونرادی^۲، ۲۰۰۲) و به عنوان یکی از معضلات جوامع بشری در مسیر خود تمام افراد از هر قشر را نیز در بر گرفته و مشکلات و معضلات اجتماعی بسیاری را موجب شده است (وجودی، عطارد و پورشریفی، ۱۳۹۳)؛ به نحوی که این مسأله، امروزه به یک موضوع چالش‌برانگیزی تبدیل شده است و تحت عنوان وابستگی رفتار- محور مورد توجه قرار گرفته است (درگاهی و رضوی، ۱۳۸۶). مفهوم و تعریف اعتیاد به اینترنت برای بسیاری از مردم قدری مبالغه‌آمیز است و اعتیاد را در امر مربوط به مصرف داروها و الکل می‌دانند (ویزسفر، ۱۳۸۶). با این حال، یانگ^۳ معتقد است که واژه معتاد برای کاربران اینترنت هم به کار می‌رود، زیرا نشانه‌های اعتیاد به اینترنت همان ویژگی‌هایی را دارد که در وابستگی به الکل و سیگار دیده می‌شود (یانگ، ۱۹۹۸). برای مفهوم اعتیاد به اینترنت اصطلاحات مختلفی مانند اعتیاد به کامپیوتر، اعتیاد آنلاین، اعتیاد سایبری، استفاده آسیب‌شناختی از اینترنت، استفاده مفرط از اینترنت، استفاده مشکل‌دار از اینترنت، اعتیاد تکنولوژیکی، استفاده اجباری از اینترنت و اعتیاد رفتاری به اینترنت به کار برده شده است (کاپلان^۴، ۲۰۰۶؛ دیویس، فلت و بسر^۵، ۲۰۰۲؛ وانگ، لی و چانگ^۶، ۲۰۰۳؛ لی و شین^۷، ۲۰۰۴؛ ویدیانته و گریفیس^۸، ۲۰۰۷).

معتادین شدید به اینترنت اغلب با اتصال به اینترنت از فیلم، موسیقی، کارتون، بازی‌های رایانه‌ای، سایت‌های اجتماعی و گفتگوی اینترنتی استفاده می‌کنند، در حالی که کاربران عادی در موقع اتصال از اخبار، رویدادها، خرید، رزرو کردن و سایت‌های آموزشی و دانشگاهی بهره می‌جویند (محمد بیگی و محمد صالحی، ۱۳۸۹). همچنین، معتادین به اینترنت، از آن به صورت غیرهدفمند و در مکان‌های بسته و خصوصی استفاده می‌کنند (سونوو و راندو^۹، ۲۰۰۲).

مرور ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که بعضی از کاربران اینترنت همانند معتادان به مواد، الکل و قمار، به اینترنت معتاد می‌شوند که به عدم موفقیت در تحصیلات (برادی^{۱۰}، ۱۹۹۶؛ مورفی^{۱۱}، ۱۹۹۶)؛ کاهش عمل‌کرد شغلی، اختلافات زناشویی و طلاق (کوینتر^{۱۲}، ۱۹۹۷) منتهی می‌شود. در این راستا، مطالعات در ارتباط با اعتیاد به اینترنت و دیگر متغیرهای روان‌شناختی نشان می‌دهند که اعتیاد به اینترنت با خجالتی بودن، احساس تنهایی، اضطراب، افسردگی و افکار خودکشی نیز ارتباط مثبت دارد (چو، سونگ، لیم و شین^{۱۳}، ۲۰۱۳). از سوی دیگر، مبتلایان به اعتیاد اینترنتی معمولاً دارای ویژگی‌هایی هم‌چون بی‌قراری روانی- حرکتی، اضطراب، هوس^{۱۴} (فرارو و همکاران^{۱۵}، ۲۰۰۷)، افسردگی، خشونت، تجربه کردن مواد (کو و همکاران^{۱۶}، ۲۰۰۶؛ ین و همکاران، ۲۰۰۷)، اشتغال ذهنی، از

1. addiction
2. Caetano & Cunradi
3. Young
4. Caplan
5. Davis, Flett & Besser
6. Whang, Lee & Chang
7. Lee & Shin
8. Widyanto & Griffiths
9. Sunwoo & Rando
10. Bradi
11. Murphey
12. Quittner
13. Cho, Sung, Lim & Shin
14. craving
15. Ferraro et al
16. Ko et al

دست دادن کنترل و عقب‌نشینی، اختلال در عملکرد، کاهش توان تصمیم‌گیری (کو و همکاران، ۲۰۰۵)، جستجوی مداوم آنلاین علی-رغم اثرات منفی بر رفاه اجتماعی و روان‌شناختی (شاو و بلک^۱، ۲۰۰۸؛ تائو، هووانگ، وانگ، زانگ و لی^۲، ۲۰۱۰) هستند. علاوه بر این، عنوان شده است کاربرد مسأله‌دار و آسیب‌شناختی اینترنت شامل فعالیت ذهنی گسترده در مورد اینترنت (یانگ، ۱۹۹۸؛ گرین فیلد^۳، ۱۹۹۹؛ قوچ^۴، ۲۰۱۱؛ وان کونینگزبروگن، هارتمان، ایدن و ولینگ^۵، ۲۰۱۷)، احساس نیاز به استفاده از اینترنت به نسبت زیاد برای به‌دست آوردن رضایت دل‌خواه (لی و شین^۶، ۲۰۰۴؛ دسجارلایس و جوزف^۷، ۲۰۱۷)، ناتوانی در تلاش برای کنترل، کاهش و یا ترک استفاده از آن (ویدیانتو و گریفیس، ۲۰۰۷)، احساس ناراحتی، خستگی و خشم هنگام مواجه شدن با کاهش و یا قطع کامل کاربرد آن (پیترسن، ویمن، شلب، تیبیل و تاماسیوس^۸، ۲۰۰۹)، صرف زمان بیش‌تر از برنامه‌ریزی شده بر روی آن، داشتن مشکل با خانواده، مدرسه، کار و دوستان (ابوجاوده^۹، ۲۰۱۰؛ اسماهل، براون و بلینکا^{۱۰}، ۲۰۱۲)، ریسک کردن و یا از دست دادن فرصت‌های تحصیلی و یا حرفه‌ای (کو و همکاران، ۲۰۱۰؛ اسماهل و همکاران، ۲۰۱۲) و استفاده از اینترنت برای فرار از مشکلات و احساسات منفی مانند ناامیدی، گناه، خستگی و نگرانی (وانگ و همکاران، ۲۰۰۳؛ کورکیلا، کارلاس، جاسکلاینن، والبرگ و تایمینن^{۱۱}، ۲۰۱۰) است.

یکی از دیدگاه‌های مطرح در سبب‌شناسی اختلالات روان‌شناختی از جمله اعتیاد به مواد و غیر مواد دیدگاه شناختی-هیجانی است که در این دیدگاه بر نقش هیجان‌ات و شیوه‌های شناختی تنظیم آن‌ها در بروز اعتیاد تأکید شده است و یافته‌های پژوهشی حاکی از آن است که از میان ۹ راهبرد شناختی تنظیم هیجان، ۴ راهبرد منفی یعنی نشخوار فکری^{۱۲}، سرزنش خود^{۱۳}، سرزنش دیگران^{۱۴} و فاجعه‌انگاری^{۱۵} بیشترین ارتباط را با آسیب‌های روانی از جمله اختلالات شخصیت مرزی، افسردگی اساسی، دو قطبی، اضطراب، خوردن و اختلالات مرتبط با سوء مصرف مواد و الکل و اعتیاد به اینترنت دارند (گراس و تامپسون^{۱۶}، ۲۰۰۷).

سرزنش خود به معنی خود را مسئول و مقصر دانستن در تجربیات تلخ می‌باشد. کسی که در وقایع پیش‌آمده به سرزنش خود می‌پردازد به این معنی است که شخص به شدت گرفتار احساس گناه است (گارفنسکی، لجرستی، کرایج، وان‌دن‌کومر و تیردز^{۱۷}، ۲۰۰۲). سرزنش دیگران بر این نحوه تفکر مبتنی است که دیگران یا محیط مسئول و مقصر اتفاق بدی هستند که برای شما روی داده است (تنن و آفلک^{۱۸}، ۱۹۹۰). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که استفاده از راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران به مشکلات

1. Shaw & Black

2. Tao, Huang, Wang, Zhang & li

3. Greenfield

4. Koc

5. Van Koningsbruggen, Hartman, Eden & Veling

6. Lee & Shin

7. Desjarlais & Joseph

8. Peterson, Weyman, Schelb, Thiel & Thomasius

9. Aboujaoude

10. Smahel, Brown & Blinka

11. Korkeila, Kaarlas, Jaaskelainen, Wahlberg & Taiminen

12. rumination

13. self-blame

14. other-blame

15. catastrophizing

16. Gross & Thompson

17. Garnefski, Legrste, Kraaij, Van den Kommer & Teerds

18. Tenen & Aflect

آسیب‌شناختی مانند افسردگی، اضطراب، اعتیاد به مواد و اعتیادهای رفتاری از جمله اعتیاد به اینترنت منتهی می‌شود (اندرسون، میلر، ریجر، دیل و سدیکایدز^۱، ۱۹۹۴).

در این راستا، پژوهشگران (سیلک، استینبرگ و ماریس^۲، ۲۰۰۳؛ گارنفسکی، کرایج و اسپینهاون^۳، ۲۰۰۱؛ گارنفسکی و کرایج، ۲۰۰۶؛ گارنفسکی، بوون و کرایج، ۲۰۰۳) نشان داده‌اند که اضطراب به‌طور مداوم با راهبردهای ناسازگار (سرزنش خود، سرزنش دیگران و فاجعه‌انگاری) رابطه مثبت و با راهبردهای سازگار از جمله ارزیابی مجدد مثبت رابطه منفی دارد. با توجه به آنچه مطرح شد می‌توان عنوان کرد که بین بسیاری از اختلالات روان‌شناختی و اعتیاد به اینترنت و هم‌چنین بین راهبردهای سرزنش خود، سرزنش دیگران و اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و محکمی وجود دارد. علاوه بر این، بین راهبردهای سرزنش خود، سرزنش دیگران و اضطراب از یک طرف و بین اضطراب و اعتیاد به اینترنت از طرفی دیگر رابطه مثبت وجود دارد. بنابراین، با عنایت به موارد مطرح شده محققین به دنبال یافتن پاسخی برای این سؤال اساسی است که آیا بین راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران در نشانه‌های اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری اضطراب رابطه وجود دارد و سهم این متغیرها در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت چقدر است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر با توجه به اهداف از نوع مطالعات همبستگی و با توجه به شیوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع توصیفی است. بر اساس اهداف پژوهش، جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه آخر دبیرستان‌های دولتی تبریز در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ و به طور تقریبی به تعداد ۲۰۰۰ بود. از جامعه مورد مطالعه با توجه به پیشنهادهای تاباچنیک و فیدل^۴ (۲۰۱۳) تعداد ۲۴۶ نفر انتخاب گردید که این تعداد، با برآوردهای جدول مورگان هم‌خوانی دارد. برای انتخاب نمونه مورد نظر، از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شد. ابتدا از نواحی پنج‌گانه، سه ناحیه به طور تصادفی انتخاب شده، سپس از نواحی انتخاب شده ۶ دبیرستان پسرانه به طور تصادفی گزینش شد. سپس از میان دبیرستان‌های پسرانه انتخاب شده ۳ کلاس از پایه آخر دبیرستان به طور تصادفی انتخاب شده و تمام دانش‌آموزان موجود در این کلاس‌ها به عنوان نمونه نهایی در نظر گرفته شدند. جهت تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از روش‌های آماری توصیفی (محاسبه میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (روش مدلیابی معادلات ساختاری) تحت برنامه لیزرل استفاده شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

¹. Anderson, Miller, Riger, Dill & Sedikides

². Silk, Steinberg & Morris

³. Garnefski, Kraijj & Spinhoven

⁴. Tabachnic & Fidel

ابزار

۱- پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (CERQ)^۱: پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان یکی از معتبرترین ابزارهای ارزیابی برای اندازه‌گیری راهبردهای گوناگون شناختی است که توسط گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۱) در کشور هلند ساخته شده و دارای دو نسخه انگلیسی و هلندی است.

این پرسشنامه دارای ۳۶ ماده است و برای افراد ۱۲ سال به بالا (هم افراد بهنجار و هم جمعیت بالینی) قابل استفاده است. پرسشنامه مذکور، دارای پایه نظری و تجربی محکمی بوده و از ۹ خرده مقیاس تشکیل شده است. این خرده مقیاس‌ها، ۹ راهبرد شناختی سرزنش خود، سرزنش دیگران، پذیرش، ارزیابی مجدد مثبت، دیدگاه‌گیری، فاجعه‌انگاری، تمرکز مجدد مثبت، نشخوار فکری، و تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی را ارزیابی می‌کنند. دامنه نمرات از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) می‌باشد. هر خرده مقیاس شامل ۴ ماده می‌باشد. دامنه نمرات هر خرده مقیاس بین ۴ تا ۲۰ می‌باشد. ضریب آلفای ۰/۷۰ و در برخی موارد ۰/۸۰ برای این پرسشنامه گزارش شده است (گارنفسکی و همکاران، ۲۰۰۱). ضریب اعتبار خرده مقیاس‌های این پرسشنامه به شیوه بازآزمایی با فاصله زمانی چهارده ماهه، در دامنه ۰/۴۸ تا ۰/۶۱ گزارش شده است (گارنفسکی و همکاران، ۲۰۰۱). در فرهنگ ایرانی، یوسفی (۱۳۸۲) اعتبار پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرانباخ ۰/۸۲ گزارش کرده است. پیوسته‌گر و حیدری (۱۳۸۷) ضریب آلفای کرانباخ آن را برای نوجوانان غیر مراجعه کننده به مراکز درمانی، بین ۰/۶۸ تا ۰/۷۹ و برای بیماران مراجعه کننده به مراکز درمانی، بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۵ گزارش کرده‌اند (به نقل از قاسم‌زاده نساجی و همکاران، ۱۳۸۹).

۲- آزمون تشخیصی ۲۰ گویه ای اعتیاد به اینترنت یانگ (YIAT20)^۲: یانگ (۱۹۹۶) پرسشنامه تشخیصی (YDQ)^۳ خود را برای اندازه‌گیری اختلال اعتیاد به اینترنت (IAD)^۴ درست کرده است. این پرسشنامه ۲۰ گویه دارد که به صورت مقیاس پنج نمره‌ای لیکرت پاسخ داده می‌شوند. این مقیاس تأثیر استفاده از اینترنت بر روی زندگی روزمره اجتماعی، بهره‌وری، الگوی خواب و احساسات را بررسی می‌کند. ویدیانتو و گریفیس (۲۰۰۷) مطالعه جامعی بر روی ویژگی‌های روان‌سنجی YIAT20 انجام داده‌اند که در آن تحلیل عاملی با (توزیع ۶۸٪ واریانس) را می‌توان با ویژگی‌های زیر مشخص کرد: اهمیت^۵، استفاده بیش از اندازه، کناره‌گیری از کار، انتظار^۶، نبود کنترل و کناره‌گیری از زندگی اجتماعی. این عوامل همسانی درونی و روائی خوبی داشتند که اهمیت، پایاترین (a = ۰/۸۲) آنها بود. هر شش عامل به‌طور معناداری با هم‌دیگر هم‌بسته بودند (از I = ۰/۲۶۲ تا I = ۰/۶۲).

علوی و همکاران (۱۳۸۹) پرسشنامه تشخیصی یانگ را برای جمعیت ایرانی استاندارد کرده‌اند که در آن ضریب آلفا برابر ۰/۸۹ می‌باشد. ضریب روائی کلی^۷ و روائی سازه بر اساس روائی همگرا^۸ هم بالا است. در کل، ترجمه فارسی پرسشنامه یانگ ویژگی‌های روان‌سنجی خوبی در میان جمعیت ایرانی نشان می‌دهد و نتایج برای تحلیل آماری و روان‌سنجی قابل اعتماد می‌باشد.

1. Cognitive Emotion Regulation Questionnaire

2. Young's Internet Addiction Test

3. Young's Diagnostic Questionnaire

4. Internet Addiction Disorder

5. salience

6. anticipation

7. aggregate validity coefficient

8. convergent validity

۳- پرسشنامه اضطراب بک (BAI)^۱: پرسشنامه اضطراب بک یک مقیاس ۲۱ ماده‌ای است که شدت اضطراب را در بزرگسالان و نوجوانان بالای ۱۷ سال می‌سنجد. بک و همکاران این آزمون را برای ارزیابی علائم اضطراب طراحی کرده‌اند. مشخصات روان‌سنجی این ابزار در جمعیت ایرانی، ضریب آلفا ۰/۹۲، ضریب پایایی بین دو نیمه ۰/۹۱ و ضریب بازآزمایی به فاصله یک هفته ۰/۸۱ بوده است. ضریب هم‌بستگی پرسشنامه اضطراب بک با BDI-II نیز ۰/۶۲ گزارش شده است (فتی، بیرشک، عاطف و وحید و دابسون، ۱۳۸۴).

یافته‌ها

آماره‌های توصیفی که شامل شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرهای مورد مطالعه می‌باشد در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول (۱) شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرها

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد
اعتیاد به اینترنت	۴۴/۸۰	۱۷/۱۶	۲۴۶
سرزنش خود	۱۳/۳۲	۲/۶۳	۲۴۶
سرزنش دیگران	۱۰/۹۵	۲/۵۹	۲۴۶
اضطراب	۳۵/۲۵	۱۰/۱۹	۲۴۶

مندرجات جدول ۱ نشان می‌دهد که: الف) میزان پراکندگی اعتیاد به اینترنت با توجه به هنجار ابزار مورد استفاده، بیشتر است. الف) میزان پراکندگی اضطراب با توجه به هنجار ابزار مورد استفاده، در حد مطلوب است. ب) میانگین اعتیاد به اینترنت، سرزنش خود و اضطراب با توجه به هنجار ابزارهای مورد استفاده، بیشتر از متوسط است. ج) میانگین سرزنش دیگران با توجه به هنجار ابزار مورد استفاده، پایین‌تر از متوسط است. ماتریس کوواریانس متغیرهای مورد مطالعه در جدول ۲ ارائه شده است:

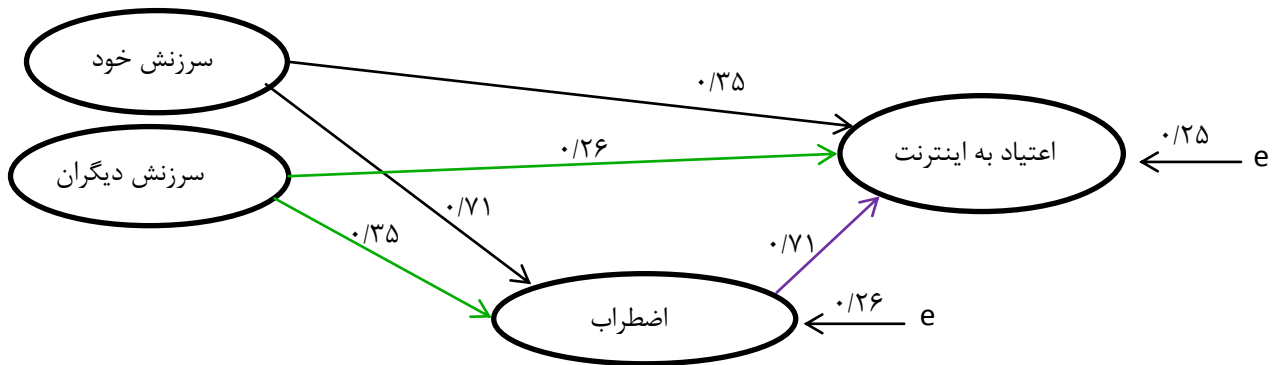
جدول (۲) ماتریس کوواریانس متغیرهای مورد مطالعه

متغیر	اعتیاد به اینترنت	سرزنش خود	سرزنش دیگران	اضطراب
اعتیاد به اینترنت	۴/۲۹			
سرزنش خود	۰/۶۹	۳/۲۱		
سرزنش دیگران	۰/۴۲	۰/۳۷	۳/۱۱	
اضطراب	۰/۸۹	۰/۷۷	۰/۶۵	۴/۴۱

مندرجات جدول ۲ نشان می‌دهد که: ۱- هم‌تغییری اعتیاد به اینترنت و سرزنش خود، مثبت و قابل توجه است. ۲- هم‌تغییری اعتیاد به اینترنت و سرزنش دیگران، مثبت است. ۳- هم‌تغییری اعتیاد به اینترنت و اضطراب، مثبت و قابل توجه است. ۴- هم‌تغییری اضطراب و راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران مثبت و قابل توجه است.

در راستای پاسخ‌دهی به سؤالات پژوهش، با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری، مدل اندازه‌گیری شده، به استناد شاخص‌های برازش محاسبه گردید. در این راستا، راهبردهای ناسازگار شناختی تنظیم هیجان (سرزنش خود و سرزنش دیگران) به عنوان متغیرهای مکنون درون‌زاد و متغیر اضطراب به عنوان متغیر مکنون درون‌زاد مرتبه اول و متغیر اعتیاد به اینترنت به عنوان متغیر مکنون درون‌زاد مرتبه دوم وارد معادله شدند. نتایج برازش مدل به شرح شکل ۱ است:

^۱. Beck Anxiety Inventory

شکل ۱ مدل برازش روابط ساختاری متغیرهای برون‌زاد و درون‌زاد مکنون

جدول (۳) شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری شده با مدل نظری

P	TLI	IFI	CFI	AGFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	RMSEA
./0001	./94	./95	./95	./95	./96	۲	۹۹	۱۹۸	./۰۲

مندرجات مدل اندازه‌گیری شده نشان می‌دهد که مدل اندازه‌گیری با مدل نظری برازش مطلوب دارد؛ چرا که:

۱- مقدار ریشه مجذور میانگین خطای برآورد شده (RMSEA) در حد مطلوب (کوچک‌تر از ۰/۵۰) قرار دارد.

۲- مقدار نسبت χ^2/df در حد مطلوب (کوچک‌تر از ۵) قرار دارد.

۳- مقدار نسبت χ^2/df در سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۵ معنی‌دار است ($P < ۰/۰۵$).

۴- شاخص نیکویی برازش (GFI) در حد مطلوب قرار دارد (بیش‌تر از ۰/۹۰).

۵- مقدار شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI) در حد مطلوب (بیش‌تر از ۰/۹۰) قرار دارد.

۶- مقدار شاخص برازش تطبیقی (CFI) در حد مطلوب واقع شده است (بیش‌تر از ۰/۹۰).

۷- مقدار شاخص برازش افزایشی (IFI) و شاخص توکر- لوئیس (TLI) در حد مطلوب (بیش‌تر از ۰/۹۰) قرار دارد.

بنابراین، پاسخ سؤال اصلی پژوهش مثبت بوده و می‌توان بیان داشت که راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران به واسطه اضطراب قادرند تغییرات اعتیاد به اینترنت را در قالب روابط ساختاری تبیین کنند.

در راستای بررسی سؤالات پژوهش از برون‌دادهای مدل ساختاری و آزمون مربوطه (t) و مقادیر (β) استفاده شد. نتایج این

بررسی‌ها در جدول ۴ ارائه شده است:

جدول (۴) اثرات مستقیم متغیرهای مستقل در متغیرهای وابسته و آزمون مربوطه

متغیر مستقل	متغیر وابسته	خطای برآورد	β	t	سطح معنی‌داری	تصمیم‌گیری
سرزنش خود	اعتیاد به اینترنت	۱/۲۱	۰/۳۵	۴/۲۶	۰/۰۰۱	تأیید رابطه
سرزنش دیگران	اعتیاد به اینترنت	۱/۲۵	۰/۲۶	۳/۵۷	۰/۰۰۱	تأیید رابطه
سرزنش خود	اضطراب	۰/۷۹	۰/۷۱	۸/۳۹	۰/۰۰۱	تأیید رابطه
سرزنش دیگران	اضطراب	۱/۱۹	۰/۳۵	۴/۲۲	۰/۰۰۱	تأیید رابطه
اضطراب	اعتیاد به اینترنت	۰/۸۲	۰/۷۱	۸/۴۱	۰/۰۰۱	تأیید رابطه

با توجه به جدول ۴ راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران به صورت مستقیم با اعتیاد به اینترنت و اضطراب رابطه مثبت دارند. همچنین، اضطراب با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت معناداری دارد.

به منظور بررسی اثرات غیر مستقیم راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران در تغییرات اعتیاد به اینترنت از روش بوت استرپ تحت برنامه ماکروی استفاده شد. در این روش چنانچه حد بالا و حد پایین آزمون بوت استرپ هم‌جهت باشند (هر دو مثبت یا هر دو منفی) در آن صورت مسیر غیر مستقیم اثرگذاری معنی‌دار خواهد بود. نتایج این بخش در جدول ۵ ارائه شده است:

جدول (۵) اثرات غیر مستقیم راهبردهای ناسازگار شناختی تنظیم هیجان بر اعتیاد به اینترنت به واسطه اضطراب

تصمیم‌گیری	مقدار اثر	خطای برآورد	مقدار سوگیری	آزمون بوت استرپ		متغیر وابسته	متغیر میانجی	متغیر مستقل
				حد بالا	حد پایین			
تأیید اثر غیرمستقیم	۰/۵۰	۰/۳۲۱	۰/۰۰۶۱	۰/۲۶۹۲	۰/۲۴۱۹	اعتیاد به اینترنت	اضطراب	سرزنش خود
عدم تأیید اثر غیر-مستقیم	۰/۲۵	۰/۶۸۸۲	۰/۱۳۲۹	۰/۱۲۱۹	-۰/۱۳۱۶	اعتیاد به اینترنت	اضطراب	سرزنش دیگران

در مورد اثرات غیرمستقیم، همان‌طوری که از جدول ۵ بر می‌آید، سرزنش خود با میانجی‌گری اضطراب نشانه‌های اعتیاد به اینترنت را تبیین می‌کند، در حالی که سرزنش دیگران با میانجی‌گری اضطراب نشانه‌های اعتیاد به اینترنت را تبیین نمی‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش تعیین نقش راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران در نشانه‌های اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری اضطراب بوده است. یافته‌های حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری نشان داد که راهبردهای ناسازگار شناختی تنظیم هیجان با اضطراب رابطه مثبت دارند. این یافته با یافته‌های نولن هوکسما و همکاران (۱۹۹۴)؛ گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۱)؛ گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۲)؛ گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۳)؛ سیلک و همکاران (۲۰۰۳)؛ گارنفسکی و کرایج (۲۰۰۶)؛ گراس و تامپسون (۲۰۰۷)؛ نولن هوکسما (۲۰۰۹) و آلدائو، نولن هوکسما و شوایزر^۱ (۲۰۱۰) هم‌سو می‌باشد. در تبیین این نتایج، نظریه شناختی بک در مورد باورهای ناسازگارانه در مورد آینده اهمیت پیدا می‌کند. در این مدل، فرد در مواجهه با شرایط ناگوار و مشکلات به استفاده از راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران متصل می‌شود. فرد مشکل را بیش از اندازه بزرگ و خطرناک قلمداد نموده و خود را از حل آن عاجز و ناتوان تصور می‌کند. در این میان، با مرور افکار منفی در ذهن خود، وقوع رویدادهای خطرناک و آسیب‌زننده در آینده را پیش‌بینی

¹. Aldao, Nolen Hoeksema & Scheizer

می‌کند (کلارک، بک و آلفرد^۱، ۱۹۹۹). در جریان این فرایند، فرد با سرزنش کردن و مقصر دانستن خود، مسؤلیت تجربیات منفی را به عهده می‌گیرد و در نتیجه شدیداً احساس گناه می‌کند. انزوای اجتماعی و احساس تنهایی حاصل از سرزنش خود و دیگران در کنار احساس گناه به اضطراب منتهی می‌شود (ولز و متیوس^۲، ۱۹۹۴؛ بک، امری و گرین‌برگ^۳، ۱۹۸۵؛ گارنفسکی و همکاران، ۲۰۰۲).

از دیگر سو، یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که بین اضطراب و اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و قوی وجود دارد. این یافته با یافته‌های یانگ و راجرز (۱۹۹۸)؛ بلک، بلسیر و شلوسر^۴، (۱۹۹۹)؛ لم، پنگ، مائی و جینگ^۵ (۲۰۰۹) و چو و همکاران (۲۰۱۳) هم‌سو می‌باشد. سایر پژوهش‌ها نشان داده‌اند که اعتیاد به اینترنت نوعاً با بی‌قراری روانی- حرکتی، اضطراب و هوس (فرارو و همکاران، ۲۰۰۷) مرتبط است. در تبیین این یافته گفته می‌شود افرادی که در مهارت‌های اجتماعی نقص دارند و اضطراب اجتماعی را تجربه می‌کنند در ارضای نیازهای خود از جمله نیازهای جنسی، نیاز به موفقیت و تسلط، نیاز به تعلق و نیاز به خودشکوفایی در دنیای واقعی مشکل پیدا می‌کنند و در نتیجه برای برآورده کردن این نیازها به اینترنت رو می‌آورند (سولر^۶، ۱۹۹۹).

هم‌چنین، یافته‌های حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری نشان داد که بین راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران و اعتیاد به اینترنت به‌طور مستقیم و نیز با میانجی‌گری اضطراب به‌جز در مورد سرزنش دیگران رابطه مثبت وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های ویلز، واکارو و مک‌نامارا^۷ (۱۹۹۴)؛ گلن^۸ (۱۹۹۵)؛ دوران، مک‌چارک و کوهن^۹ (۲۰۰۷)؛ پارکر، تیور، ایستابروک، شل و وود^{۱۰} (۲۰۰۸)؛ زاهد، اله‌قلیلو، ابولقاسم و نریمانی (۱۳۸۹)؛ ترینیداد و جانسون^{۱۱} (۲۰۰۰) به نقل از زاهد و همکاران (۱۳۸۹)؛ ویلوغی^{۱۲} (۲۰۰۸)؛ لم و همکاران (۲۰۰۹) که معتقدند ناتوانی در تنظیم هیجان به آسیب‌های روانی، اعتیاد و از جمله اعتیاد به مواد منتهی می‌شود، هم‌سو می‌باشد. هم‌سو با این نتایج، پژوهش‌های دیگر نشان می‌دهند که راهبردهای ناسازگار سرزنش خود و سرزنش دیگران پیش‌بین خوبی برای اعتیاد به اینترنت هستند و بین نقص در تنظیم هیجان و اعتیاد به اینترنت در نوجوانان ارتباط وجود دارد (پارکر و همکاران، ۲۰۰۸؛ یو، کیم و هی^{۱۳}، ۲۰۱۳؛ امیری، سپهریان‌آذر و ناصری‌تمرین، ۱۳۸۹).

در تبیین این نتایج نیز می‌توان عنوان کرد که وقتی افراد برای ارضای نیازهای اساسی (مورای^{۱۴}، ۱۹۳۸؛ مازلو، ۱۹۶۸) و در مواجهه با مشکلات از راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران برای تنظیم هیجان‌ات خود استفاده می‌کنند، به مرور زمان به نا-امیدی، کاهش عزت نفس، انزوای اجتماعی، ناتوانی در حل مسأله و درماندگی دچار شده و برای جبران این ضعف‌ها به اینترنت رو می‌آورند (یانگ، ۱۹۹۸؛ سولر^{۱۵}، ۱۹۹۹). در نظریه‌ای دیگر، بر پدیده گمنامی در اینترنت تأکید می‌شود. در این نظریه اعتقاد بر این است که فراهم بودن امکان ناشناس ماندن در اینترنت برای افرادی که در خودماندگی بیش‌تر و صمیمیت کم‌تر دارند، محل مناسبی برای تبادل نظر فراهم می‌سازد (استریزکی، نگوین و دورکین^{۱۶}، ۲۰۰۴). در پژوهشی در قالب این نظریه، سیگل، دوبروسکی، کیسلر و

1. Clark, Beck & Alfred

2. Wells & matthews

3. Beck, Emery & Greenberg

4. Black, Belsare & Schlosser

5. Lam, Peng, Mai & Jing

6. Suler

7. Wills, Vaccaro & McNamara

8. Goleman

9. Doran, McCharque & Cohen

10. Parker, Taylor, Eastabrook, Schell & Wood

11. Trinidad & Johnson

12. Willoughby

13. Yu, Kim & Hay

14. Murray

15. Suler

16. Stritzke, Nguyen & Durkin

مک‌گوایر^۱ (۱۹۸۶)، نشان دادند که روابطی که در فضای سایبری برقرار می‌شود، احساس طرد شدگی از سوی دیگران را کاهش می‌دهد. شواهد نشان می‌دهند افرادی که در تعامل‌های چهره به چهره احساس راحتی و آرامش کم‌تری می‌کنند، تمایل بیش‌تری به استفاده از اینترنت در تعاملات اجتماعی دارند. این ادعا با نظر هامبورگور و بن-آرتزی^۲ (۲۰۰۰) که معتقدند برقرار کردن روابط اجتماعی از طریق اینترنت برای افراد درون‌گرا و کم‌رو، ناراحتی کم‌تری به همراه دارد، همسو می‌باشد. کاپلان (۲۰۰۶) نیز معتقد است افراد خجالتی و دارای عزت نفس پایین از طریق اینترنت به منافع اجتماعی و نیز کنترل اجتماعی دست می‌یابند (نقل از مسعودنیا، ۱۳۹۴).

در زمینه یادگیری اجتماعی مبتنی بر مدل خودگردانی، لازر، لین و ایستین^۳ (۲۰۰۳) معتقدند که استفاده آگاهانه از رسانه جهت تخفیف کسالت و خستگی، کاهش تنهایی، گذران اوقات فراغت، مشارکت در تعامل‌های بی‌مخاطب و اعتبار دادن به هویت اجتماعی خود آغازگر نارسایی در خودگردانی است. بنابراین، می‌توان احتمال داد که افراد دارای اضطراب اجتماعی و نیز افرادی که حس ارزش-مندی آن‌ها پایین است، از اینترنت و کامپیوتر به منزله وسیله‌ای برای خودگردانی استفاده کنند. به بیان دیگر، افرادی که تمایل دارند از موقعیت‌های اجتماعی دوری کنند و یا آن موقعیت‌ها را با اضطراب و نگرانی تحمل می‌کنند و یا از ارزیابی شدن توسط دیگران هراس دارند، ممکن است با هدف تخفیف این شرایط به اینترنت یا فضای مجازی پناه ببرند.

در نهایت، به نظر یانگ (۱۹۹۸) اعتیاد به اینترنت مانند شمشیر دولبه عمل می‌کند، بدین صورت که افراد معتاد به اینترنت برای مقابله با مشکلات زندگی به راهبردهای شناختی ناسازگار برای تنظیم هیجانات خود روی می‌آورند و استفاده از راهبردهای ناسازگار شناختی تنظیم هیجان، مشکل را حادتر کرده و به افسردگی و اضطراب بیش‌تر منجر می‌شود. افراد افسرده و مضطرب نیز برای جبران ضعف‌های خود مجدداً به اینترنت رو می‌آورند و بدین ترتیب یک چرخه معیوب شکل گرفته و ادامه پیدا می‌کند (گارفنلسکی و همکاران، ۲۰۰۲).

این مطالعه می‌تواند راه‌گشای تحقیقات بعدی در زمینه نقش راهبردهای تنظیم هیجانی در اعتیادهای رفتاری و از جمله اعتیاد به اینترنت باشد. از محدودیت‌های این پژوهش یکی این است که ابزارهای پژوهش از نوع خودگزارشی بود. علاوه بر این، مطالعه روی افراد دارای نشانه‌های غیربالینی صورت گرفت و جامعه مورد مطالعه را دانش‌آموزان پسر مدارس دولتی تشکیل می‌داد. پیشنهاد می‌شود که این پژوهش روی افراد دارای نشانه‌های بالینی معتادان به اینترنت انجام شود. هم‌چنین، آن را می‌توان بر روی دانش-آموزان دختر، دانشجویان پسر و دختر و کارکنان ادارات انجام داد. هم‌چنین با توجه به همبستگی موجود میان راهبردهای شناختی تنظیم هیجان، اضطراب و اعتیاد به اینترنت، پیشنهاد می‌شود که درمانگرها در درمان معتادان به اینترنت این مؤلفه‌ها را نیز مورد توجه قرار دهند.

منابع

امیری، سهراب؛ سپهریان‌آذر، فیروزه و ناصری‌تمرین، گبری (۱۳۹۳). نقش راهبردهای نظم‌جوئی شناختی هیجان، تکانش‌گری و برون‌گرایی در گرایش اعتیاد به اینترنت دانشجویان دانشگاه ارومیه در سال ۹۳. **مجله علمی پژوهان**، دوره ۱۴، شماره ۱، ۱-۱۱.

پیوسته‌گر، مهرانگیز و حیدری، احمد (۱۳۸۷). مقایسه رابطه راهبردهای شناختی عاطفی با علائم افسردگی در نوجوانان مراجعه‌کننده به مراکز درمانی (روانپزشکی) و دیگر نوجوانان. **فصلنامه روان‌شناسی کاربردی**، ۲، ۵۴۹-۵۶۳.

درگاهی، حسین و رضوی، سید منصور (۱۳۸۶). اعتیاد به اینترنت و عوامل مربوط به آن: مطالعه در جمعیت ایرانی. **پایش**، ۶ (۳)، ۲۶۵-۲۷۲.

1. Siegel, Dubrovsky, Kiesler & McGuire

2. Haburger & Ben-Artzi

3. La Rose, Lin & Eastin

نقش راهبردهای سرزنش خود و سرزنش دیگران در نشانه‌های...
زاهد، عادل؛ اله‌قلیلو، کلثوم؛ ابولقاسمی، عباس و نریمانی، محمد (۱۳۸۹). ارتباط بین راهبردهای تنظیم هیجان و رفتار بین‌فردی در سوء مصرف‌کنندگان مواد.
اعتیاد پژوهی، شماره ۱۱.

صالحی، اعظم؛ باغبان، ایران؛ بهرامی، فاطمه و احمدی، سید احمد (۱۳۹۰). رابطه بین راهبردهای شناختی تنظیم هیجان و مشکلات هیجانی با توجه به عوامل خانوادگی و فردی. **فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده**، سال اول، شماره ۱، تابستان ۹۰.

علوی، سیدسلیمان؛ اسلامی، مهدی؛ مرآتی، محمدرضا؛ نجفی، مصطفی؛ جنتی‌فرد، فرشته و رضاپور، حسن (۱۳۸۹). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. **مجله علم رفتاری**، (۳)۴، ۱۸۳-۱۸۹.

فتی، لادن؛ بیرشک، بهروز؛ عاطف وحید، محمد کاظم؛ و دابسون، کیث (۱۳۸۴). ساختارهای معناگذاری طرحواره‌ها، حالت‌های هیجانی و پردازش شناختی اطلاعات هیجانی: مقایسه در چارچوب مفهومی. **فصلنامه اندیشه و رفتار**، ۴۲، ۳۱۲-۳۲۶.

قاسم‌زاده نساجی، سوگند؛ پیوسته‌گر، مهرانگیز؛ حسینیان، سیمین؛ موتابی، فرشته و بنی‌هاشمی، سارا (۱۳۸۹). اثربخشی مداخله شناختی- رفتاری بر پاسخ‌های مقابله‌ای و راهبردهای شناختی تنظیم هیجان. **مجله علوم رفتاری**، دوره ۴، شماره ۱، ۳۴-۴۳.

محمدیگی، ابولفضل و محمدصالحی، نرگس (۱۳۸۹). شیوع وابستگی به اینترنت و عوامل مؤثر بر آن در دانشجویان. **مجله علوم پزشکی گیلان**، ۲۰، ۴۱-۴۸.

مسعودنیا، ابراهیم (۱۳۹۴). رابطه وابستگی آنلاین با اضطراب اجتماعی در نوجوانان. **پژوهش‌های روان‌شناختی**، دوره ۱۸، شماره ۲، ۹۴-۱۱۳.

وجودی، بابک؛ عطارد، نسترن و پورشریفی، حمید (۱۳۹۳). مقایسه حساسیت بین‌فردی و ابراز وجود در افراد وابسته به مواد مخدر و عادی. **فصلنامه اعتیاد پژوهی**، (۸)۳۱، ۱۰۹-۱۱۸.

ویزشر، فاطمه (۱۳۸۴). ارزیابی اعتیاد به اینترنت بین کاربران شبکه ایرانی. **پایه‌های بهداشت ذهنی**، ۷ (۲۵-۲۶)، ۲۷-۳۳.

یوسفی، فریده (۱۳۸۵). بررسی رابطه راهبردهای شناختی تنظیم هیجان با افسردگی و اضطراب در دانش‌آموزان راهنمایی استعدادهای درخشان. **پژوهش در حیطه کودکان استثنائی**، سال ششم، شماره ۴، ۸۷۱-۸۹۲.

Aboujaoude, E. (2010). Problematic Internet use: an overview. *World Psychiatry*, 9(2), 85-90.

Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., & Scheizer, S. (2010). Emotion regulation strategies across psychopathology: A meta analytic review. *Clinical Psychology review*, 30, 217-237.

Anderson, C. A., Miller, R. S., Riger, A. L., Diil, J. C., & Sedikides, C. (1994). Behavioral characterological attributional styles as predictors of depression and loneliness: Review, refinement, and test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(3), 549-558.

Beck, A. T., Emery, G., & Greenberg, R. (1985). Anxiety disorders and phobias: A cognitive perspective. Basic Books, New York.

Black, D., Belsare, G., & Schlosser, S. (1999). Clinical features, psychiatric comorbidity, and health-related quality of life in persons reporting compulsive computer use behavior. *Journal of Clinical Psychiatry*, 60, 839-843.

Brady, K. (April 21, 1996). Dropout rise a net result of computers. *The Buffalo Evening News*, pg.1.

Caetano, R. & Cunradi, C. (2002). Alcohol dependence: A public health perspective. *Addiction*, 97, 633-645.

Cho, Sung, Shin, Lim & Shin (2013). Does psychopathology in childhood predict internet addiction in male adolescents? *Child Psychiatry Hum Dev*. 44(4), 269-255.

- Clark, D. A., Beck, A. T., & Alfred, D. (1999). *Scientific foundations of cognitive therapy and therapy of depression*. New York, John Wiley & Sons.
- D'Avanzato, C., Joormann, J., mienner, M., & Gotlib, I. (2013). Emotion Regulation in Depression and Anxiety: examining diagnostic specificity and stability of strategy use. *Cognitive Therapy and Research*, 37, 968-980.
- Davis, R. A., Flett, G. L., & Besser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use: implications for pre-employment screening. *Cyberpsychology & Behavior*, 5, 331-345.
- Desjarlais, M., & Joseph, J. J. (2017). Socially Interactive and Passive Technologies Enhance Friendship Quality: An Integration of the Mediating Roles of Online and Offline Self-Disclosure. *Cyberpsychology & Behavior*, 20(5), 286-291.
- Doran, N., Mc charque, D., & Cohen, L. (2007). Impulsivity and the reinforcing value of cigarette smoking. *Addictive Behaviors*, 32, 90-98.
- Ferraro, .. ,Caci, B., D'mmico, A., et al. (2007). Internet addiction disorder. *Cyberpsychology & Behavior*, 10, 170-175.
- Garnefski, N., & Kraaij, V. (2006). Relationships between Cognitive Emotion Regulation Strategies and Depressive Symptoms: a Comparative Study of Five Specific Samples. *Personality and Individual Differences*, 40, 1659-1669.
- Garnefski, N. & Kraaij, V. (2006). Cognitive Emotion Regulation Questionnaire: Development of a short 18-item version (CERQ- short). *Personality and Individual Differences*, 41(6), 1046-1053.
- Garnefski, N., Boon, S., & Kraaij, V. (2003). Relationships between Cognitive Strategies of Adolescents and Depressive Symptomatology Across Different Types of Life Event. *Journal of Youth and Adolescence*, 32, (6), 401-408.
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences*, 30(8), 1311-1327.
- Garnefski, N., Legerstee, J., Kraaij, V., Van den Kommer, T. & Teerds, J. (2002). Cognitive coping strategies and Symptoms of depression and anxiety: A comparison between adolescents and adults. *Journal of Adolescence*, 25(6), 603-611.
- Goleman, (1995). *Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Greenfield, D. N. (1999). The nature of Internet addiction: Psychological factors in compulsive Internet use. Paper presented at the 1999 American Psychological Association Convention, Boston, MA.
- Gross, J. J., & Thompson, R. A. (2007). Emotion Regulation: Conceptual Fundaions in J. J. Gross (Ed.). *Handbook of emotion regulation*, pp. 3-24, New York: Guilford Press.
- Hamburger, Y. A., & Ben-Artzi, E. (2000). The relationship between extraversion and neuroticism and the different uses of the Internet. *Comput Human Behav*, 16, 441-449.
- Ko, C. H., Hsiao, S., Liu, G. C., Yen J. Y., Yang, M. J. et al. (2010). The characteristics of decision making, potential to take risk, and personality of college students with internet addiction. *Psychiatry Research*, 175, 121-125.
- Ko, C. H., Yen, J. Y., Chen, C. C. et al. (2005). Gender differences and related factors affecting online gaming addiction among Taiwanese adolescents. *Journal of Nervous & Mental Disease*, 193, 273-277.
- Ko, C. H., Yen, J. Y., Chen, C. C. et al. (2006). Tridimensional personality of adolescents with internet addiction and substance use experience. *Canadian Journal of Psychiatry*, 51, 887-894.

- Koc, M. (2011). Internet addiction and psychopathology. TOJET: The Turkish Online. *Journal Educational Technology*, 10(1), 143-148.
- Korkeila, J., Kaarlas, S., Jaaskelainen, M., Vahlberg, T., & Taiminen, T. (2010). Attached to the web- harmful use of the Internet and its correlates. *Eur, Psychiatry*, 25(4), 236-241.
- Lam, L. T., Peng, Z. W., Mai, J. C., & Jing, J. (2009 a). Factors associated with Internet addiction among adolescents. *CyberPsychology & Behavior*, 12(5), 151-155.
- La Rose, R., Lin, C. A., & Eastin, M. S. (2003). Unregulated Internet Usage: Addiction, habit, or deficient self-regulation? *Media Psychology*, 5, 225-253.
- Lee, S., & Shin, C. (2004). The effect of service quality of public sports facilities on service loyalty. *Journal of KAHPERD*, 43(1), 425-433.
- Maslow, A. H. (1968). *Toward a psychology of being* (2nd ed.). New York: Van Nostrand.
- Murphey, P. (June, 1996). Computer addictions entangle students. *The APA Monitor*.
- Murray, H. A. (1938). *Explorations in personality*. New York: Oxford University Press.
- Nolen-Hoeksema, S., Parker, L.E. & Larson, J. (1994). Ruminative coping with depressed mood following loss. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(1), 92-104.
- Parker, J. D., Taylor, R. N., Eastabrook, J. M., Schell, S. L., & Wood, L. M. (2008). Problem gambling in adolescence: Relationships with internet misuse, gaming abuse and emotional intelligence. *Personality and individual differences*, 45, 174-180.
- Petersen, K. U., Weymann, N., Schelb, W., Thiel, R., & Thomasius, R. (2009). Pathological internet use- epidemiology, diagnostics, co-occurring disorders and treatments. *Fortschr Neural Psychiatry*, 77(0), 263-271.
- Quittner, J. (1997). Divorce Internet Style. *Time*, pg. 72.
- Shaw, M., & Black, D. W. (2008). Internet addiction: Definition, assessment, epidemiology, and clinical management. *CNS Drugs*, 22, 353-365.
- Siegel, J., Dubrovsky, V., Kiesler, S., & McGuire, T. W. (1986). Group process in computer-mediated communication. *Organization Behavior and Human Decision Processes*, 37, 157-187.
- Silk, J., Steinberg, L., & Morris, A. (2003). Adolescent's Emotion Regulation in Daily Life: Links to Depressive Symptoms and Problem Behavior. *Child Development*, 74, (6), 1869-1880.
- Smahel, D., Brown, B. B., & Blinka, L. (2012). Associations between online friendship and internet addiction among adolescents and emerging adults. *Developmental Psychology*, 48(2), 381-388.
- Stritzke, W. G. K., Nguyen, A., & Durkin, K. (2004). Shyness and computer-mediated communication: A self-presentational theory perspective. *Media Psychology*, 6(1), 1-22.
- Suler, J. R. (1999). To get what you need: Healthy pathological Internet Use. *CyberPsychology & Behavior*, 2(5), 355-393.
- Sunwoo, K., & Rando, K. (2002). A Study of Internet Addiction: Status Causes and Remedies. *Journal of Korean Home Economics Association*, 3(1), 1-19.
- Tabachnic, B., & Fidel, L. (2013). *Using Multivariate Statistics*. 6th Edition. Pearson.
- Tao, R., Huang, X., Wang, J., Zhang, Y., & Li, M. (2010). Proposed diagnostic criteria for internet addiction. *Addiction*, 105, 556-564.

- Tennen, H., & Affleck, G. (1990). Blaming others for threatening events. *Psychological Bulletin*, 108(2), 209-232.
- Trinidad, D. R. & Johnson, C. A. (2000). The association between emotional intelligence and early adolescent tobacco and alcohol use. *Personality and individual differences*, 32, 95-105.
- Van Koningsbruggen, G. M., Hartman, T., Eden, A., & Veling, H. (2017). Spontaneous Hedonic Reactions to Social Media Cues. *Cyberpsychology & Behavior*, 20(5), 334-340.
- Wells, A., & Matthews, G. (1994). Attention and emotion: A clinical perspective Erlbaum, Hove, UK.
- Whang, S., Lee, S., & Chang, G. (2003). Internet over-users' psychological profiles: a behavior sampling analysis on Internet Addiction. *Cyberpsychology & Behavior*, 6, 143-150.
- Widyanto, L., & Griffiths, M. (2007): Does it really exist? (revised). In J. Gackenbach (Ed.), *Psychology and the Internet: Intrapersonal, interpersonal, and transpersonal implications* (2nd ed.). (pp. 141-163). San Diego, CA: Academic Press.
- Wills, T. A., Vaccaro, D., & McNamara, G. (1994). Novelty seeking, risk taking, and related constructs as predictors of adolescent substance use. An application of Cloninger's theory. *Journal of Substance Abuse*, 6, 1-20.
- Willoughby, T. (2008). A short term longitudinal study of Internet and computer game use by adolescent boys and girls: Prevalence, frequency of use and psychosocial predictors. *Developmental Psychology*, 44(1), 195-204.
- Yen, J. Y., Ko, C. H., Yen C. F. et al. (2007). The comorbid psychiatric symptoms of internet addiction: Attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD), depression, social phobia, and hostility. *Journal of Adolescent Health*, 41(1), 93-98.
- Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychology & Behavior*, 1, 237-244.
- Young, K. S., & Rogers, R. C. (1998). The relationship between depression and internet addiction. *Cyberpsychology & Behavior*, 1, 25-28.
- Young, K. S., & Rogers, R. C. (August, 1998). Internet addiction: Personality traits associated with its development. Paper presented at the 69th annual meeting of the Eastern Psychological Association.
- Yu, J. J., Kim, .. , & Hay, I. (2013). Understanding adolescent' problematic Internet use from a social/co/ nitive and addiction research framework. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2682-2689.

Role of Self-blame and Other-blame Strategies on the Symptoms of Internet Addiction by the Mediation of Anxiety

Shiri, A¹., Alilou. M.M²

¹. M. A, Clinical Psychology, University of Tabriz, Email: Shiriali16@yahoo.com (Corresponding Author)

². Ph.D, Professor, Clinical Psychology, University of Tabriz

Abstract

The aim of this study was to investigate the role of self-blame and other-blame strategies on the symptoms of Internet addiction by the mediation of anxiety. In this study, the sample included 246 4th-grade male students from state high schools in Tabriz, selected through random cluster sampling. For the collection of data, Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ), Young's Internet Addiction Test (YI0T00), and Beck anxiety Inventory (BAI) were used. Then, the gathered data were analyzed through structural equation modeling. The analysis of data showed that self-blame and other-blame by the mediation of anxiety could explain Internet addiction symptoms. Self-blame and other-blame could explain Internet addiction symptoms directly. The indirect effect of self-blame on Internet addiction by the mediation of anxiety was positive and significant; however, the indirect effect of other-blame on Internet addiction by the mediation of anxiety was not significant. The goodness of fit indices showed that the measured model fits with the theoretical model. The findings have practical implications for clinical psychologists and can be useful in diagnosis and therapy of Internet addition disorder.

Keywords: Internet Addiction; Self-blame; Other-blame; Emotion Regulation; Anxiety

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی